

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Овод Ю. В.

Бібліографічний опис: Овод Ю. В. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ // Якість освіти в умовах змін: наукові пошуки, педагогічна практика та предметні методики : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції.

Кам'янець-Подільський, 2026. С. 32–35.

Видавець: ГО «Педагогічна платформа “Якість освіти”»

Оригінальні сторінки у збірнику: 32–35

УДК 378.14:331

Овод Юлія Василівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки

Хмельницького національного університету

Актуальність проблеми. У сучасних умовах глобалізації освіти та інтеграції України у світовий освітній простір питання професійного розвитку педагогів набуває особливої актуальності. Одним із ключових чинників цього процесу є академічна мобільність, яка забезпечує можливість обміну досвідом, впровадження інноваційних методик та формування нових компетентностей.

Вона сприяє не лише підвищенню кваліфікації педагогів, а й розвитку освітнього менеджменту, адже мобільні викладачі привносять у систему освіти нові управлінські практики та підходи. Таким чином, академічна мобільність постає як важливий механізм модернізації освітньої сфери та формування конкурентоспроможної педагогічної спільноти.

Мета тез полягає у визначенні ролі академічної мобільності як чинника професійного розвитку педагогів та її впливу на формування сучасних компетентностей, удосконалення педагогічної майстерності й підвищення якості освітнього процесу.

Основний виклад матеріалу. Академічна мобільність у науковій літературі визначається як процес тимчасового переміщення студентів, викладачів чи науковців до іншого закладу освіти з метою навчання, стажування або проведення досліджень. Вона може бути внутрішньою (в межах країни) та міжнародною (за кордоном). Важливим є те, що мобільність не обмежується лише фізичним переміщенням – вона охоплює також цифрову мобільність, коли освітяни беруть участь у міжнародних програмах дистанційно.

Науковці підкреслюють, що мобільність має багатовимірний характер, вона включає освітній, культурний, соціальний та професійний аспекти. Для педагогів це означає не лише отримання нових знань, а й формування здатності працювати у багатокультурному середовищі, що особливо важливо в сучасних умовах.

Серед українських науковців проблемою академічної мобільності та її впливу на професійний розвиток педагогів займалися Олена Луцинська, Марія-Тереза Шоловій, Галина Яремко, Мар'яна Гавран, Тетяна Горохівська та інші. Їхні праці висвітлюють як теоретичні засади мобільності, так і практичні виклики та перспективи. Луцинська та Шоловій акцентують увагу на мобільності як вимозі сучасності, що забезпечує професійний успіх освітян. Яремко, Гавран і Горохівська аналізують проблеми адаптації викладачів за кордоном, мовні та соціокультурні бар'єри, які можуть стати перешкодою для ефективної реалізації програм мобільності.

Важливим є також внесок зарубіжних дослідників, які розглядають мобільність як ключовий елемент європейського освітнього простору. Зокрема, у рамках програм Erasmus+ мобільність педагогів розглядається як засіб підвищення якості освіти та формування спільних стандартів викладання.

Для педагогів участь у програмах мобільності означає доступ до сучасних освітніх практик, знайомство з новими моделями управління навчальним процесом та можливість критично переосмислити власну діяльність. Це не лише підвищує їхню кваліфікацію, а й формує здатність адаптуватися до змін, що є ключовим у професійному розвитку.

Мобільність сприяє розвитку міжкультурної комунікації, що дозволяє педагогам краще розуміти потреби здобувачів освіти. Вона також формує нові компетентності, серед яких володіння іноземними мовами, навички роботи з цифровими технологіями, здатність до міждисциплінарної співпраці.

Звісно, реалізація програм мобільності має свої виклики. Серед них фінансові обмеження, мовні бар'єри, потреба в адаптації до іншого культурного середовища. Важливим є також питання визнання результатів навчання чи стажування, отриманих за кордоном.

Для ефективної реалізації мобільності важлива підтримка з боку держави та освітніх інституцій. Це включає фінансування програм, створення умов для інтеграції педагогів після повернення та забезпечення їхнього професійного зростання.

Перспективи розвитку академічної мобільності очевидні: розширення міжнародних програм, використання цифрових технологій для дистанційної мобільності, інтеграція українських педагогів у глобальну освітню спільноту. Програми Erasmus+ та інші міжнародні ініціативи відкривають широкі можливості для українських освітян, сприяючи їхньому професійному зростанню та формуванню міжкультурних компетентностей.

Важливим напрямом є розвиток внутрішньої мобільності, коли педагоги мають можливість стажуватися у провідних закладах освіти України. Це сприяє поширенню кращих практик та формуванню єдиного освітнього простору.

Практичне значення. Академічна мобільність відкриває доступ до нових знань, методик і технологій, які можна застосовувати у щоденній професійній діяльності. Водночас мобільність допомагає формувати міжкультурні навички та розширювати професійні контакти, що підвищує якість освітнього процесу й робить систему освіти більш сучасною та конкурентоспроможною.

Висновки. Отже, академічна мобільність є вагомим чинником професійного розвитку педагогів, оскільки вона забезпечує доступ до сучасних освітніх практик, сприяє формуванню міжкультурних компетентностей та підвищує якість освітнього процесу. Незважаючи на наявні виклики, перспективи розвитку мобільності залишаються значними. Її подальше поширення та інтеграція у міжнародні програми дозволять стати активними учасниками глобальної освітньої спільноти, що позитивно вплине на модернізацію національної системи освіти.

Список використаних джерел

1. Луцинська О., Шоловій М.-Т. Академічна мобільність як вимога сучасності у професійному розвитку педагогів. Вісник Львівського університету. 2024. DOI: 10.30970/vpe.2024.40.12243.
2. Паска Т. Міжнародна академічна мобільність як засіб активізації пізнавальної та професійної мотивації здобувачів освіти. Педагогічні науки. 2025. DOI: 10.32782/3041-2021/2025-3-33.
3. Яремко Г., Гавран М., Горохівська Т. Академічна мобільність викладачів ЗВО: можливості та виклики сьогодення. Науковий журнал «Освіта та розвиток». 2024. DOI: 10.24919/2308-4634.2024.310583.